

Amerikaan Phil Hasheider schreef biografie over ontwikkelaar aAa 'Bill Weeks was een genie in observatie en denken'

De Amerikaanse aAa-analist en schrijver Phil Hasheider werkte zes jaar aan het boek *Creating Balance Between Form & Function*. Maar liefst 250 interviews liggen ten grondslag aan de levensbeschrijving van het aAa-systeem en zijn ontwikkelaar Bill Weeks, die in 1950 de eerste koe analyseerde.

Als kind leerde Phil Hasheider de bedenker van het aAa-systeem Bill Weeks kennen, toen deze op het bedrijf van zijn vader de koeien en varkens analyseerde. De resultaten op het eigen bedrijf in combinatie met de onuitwisbare indruk die Weeks' eigen Skyway-koeien op de jonge Hasheider maakten, zorgden ervoor dat hij zelf later aAa-analist werd. Het diepe respect voor de persoon Weeks zette Hasheider er toe aan een biografie te schrijven, al voelde Weeks daar zelf niet veel voor.

Tijd verstrijkt

„Maar de tijd verstrijkt en daarmee ook de mensen die de omstandigheden nog kennen uit de vroege jaren van aAa. Bill Weeks is in 1994 overleden en in 2008 overleed ook zijn weduwe Doris Weeks. Gelukkig heb ik daarvoor al haar volledige medewerking gekregen, evenals die van hun kinderen. Doris begreep dat het nuttig was de details te beschrijven voor de komende generaties, vooral nu er nog mensen waren die hun

verhaal konden vertellen”, aldus Hasheider. Bij het tot stand komen van het boek is Hasheider zeer zorgvuldig te werk gegaan. „Ik heb alle gesprekken opgenomen en later de tekst door de geïnterviewde laten teruglezen en zo nodig aangepast. Ik heb alles geïnterviewd en gecontroleerd en kan dan ook alles bewijzen wat in het boek staat”, stelt de schrijver. Met de laatste opmerking doelt hij op de vele anekdotes in het boek, waarbij de ervaringen van de geïnterviewden met Weeks soms aan het ongelooflijke grenzen.

Genie

„Bill Weeks was zijn tijd ver vooruit. Hij lette al op zaken als levensduur en gezondheidskenmerken, toen nog niemand van de onderzoekswereld daar aan dacht. Hij begreep dat het zenuwstelsel, de bloedsomloop, de ademhalingsorganen, het maag-darmstelsel, de voortplantingsorganen en de melkorganen allemaal in relatie tot elkaar staan en dat hun functioneren zowel positief als negatief beïnvloed kan worden door de

vorm van het skelet. Hij wist dit bovendien te beïnvloeden via de paring, wat hem tot een genie in observatie en denken maakte.” Hasheider omschrijft Weeks als een heel aardige, oprechte en gulle man. „Weeks had zijn ideeën ook voor zichzelf kunnen houden, of iets heel anders als bijvoorbeeld filosofie kunnen doen, want ook daar was hij goed in. Maar zijn doel was boeren te helpen beter vee te fokken, zodat ze hun inkomen konden vergroten”, aldus Hasheider. „Bill Weeks had enorm veel zelfvertrouwen, maar hij had geen last van zijn ego of van arrogantie. Hij had een fotografisch geheugen. Dat is iets dat je niet kunt leren, maar is een gave. Koeien, stieren, mensen of bijeenkomsten, hij kon zich alles perfect herinneren.”

Enorme denker

„aAa was het eerste programma dat boeren aan beter vee hielp. De bedrijfsinspecteur vertelde boeren slechts wat ze hadden, niet hoe ze een betere nakomeling konden krijgen”, stelt de schrijver. „Weeks zit achter

een heleboel succesvolle paringen, maar was er de persoon niet naar om zichzelf daarvoor op de borst te kloppen. Hij liet de fokker zijn successen claimen.” Hasheider omschrijft Weeks als een enorme denker. „Hij trok geen overhaaste conclusies. Iets moest echt kloppen, voordat hij het ging gebruiken en publiceren. Eigenlijk net als dit boek.” „Weeks mengde zijn observaties met zijn intellectuele begrip van structurele mechanismen en goot dat in een format, dat kon worden geleerd en dagelijks gebruikt door anderen, onafhankelijk van welke diersoort. Het is fenomenaal dat één man zo'n groot bereik in de wereld heeft gekregen, zonder financiële ruggensteun.”

Universiteiten

Bijzonder is dat aAa vandaag de dag nog net zo relevant is als zestig jaar geleden. Hoewel het boek de ontwikkeling schetst van hoe het aAa-systeem in haar huidige vorm tot stand is gekomen, benadrukt Hasheider dat er ten opzichte van de start zestig jaar geleden niets is veranderd. „De analysemethode is niet veranderd, alleen de manier van uitleggen is geëvolueerd.” Hasheider is bezig zijn boek onder de aandacht van universiteiten in de Verenigde Staten te brengen. „Op de universiteiten wordt niets over koeien verteld, alleen over getallen en statistieken. Er is niemand die je daar leert hoe een koe functioneert. Niet dat al het andere niet nuttig is, maar het heeft niets te maken met het veranderen van de bouw van de koe, om haar zodoende beter te laten functioneren.” ■

Filmpje

Op www.melkveemagazine.nl legt de Nederlandse aAa-analist Jan Schilder uit hoe het aAa-systeem in de praktijk werkt. In het filmpje toont Schilder welke kwaliteiten een koe tot een goede melkkoe maken en analyseert hij enkele koeien.

De Skyway-stal van Bill Weeks

Naast het vele reizen had Bill Weeks ook zelf een melkveebedrijf met twintig stuks melkvee, de Skyway-stal in de staat Vermont in het noordoosten van Amerika. Weeks gebruikte stieren uit de regio, totdat hij als inspecteur aan het werk raakte, waarna hij stieren uit heel Amerika haalde. Het resultaat was een diverse groep niet verwante stieren, waarmee hij toch een uniforme veestapel wist te verkrijgen. Het ontbrak er bovendien niet aan kwaliteit. In de Amerikaanse lijst met stieren met de hoogste inspectiegemiddelden van dochters, stonden gedurende tien jaar drie stieren van Bill Weeks in de top vijf. Al deze stieren waren aangekocht toen ze jonger dan een jaar oud waren en werden slechts twee achtereenvolgende jaren gebruikt. De hoogste was Valla Vista Polkadot Ike, die in 1963 tien dochters had, die gemiddeld 89,2 punten voor het exterieur scoorden. Polkadot Ike komt zowel in de moederlijn als in de vaderlijn van Skyway Valla Vista Double voor, de vader van Paclamar Bootmaker. Weeks verkocht elk jaar de helft van zijn veestapel om zo geld te verdienen en vulde de lege plaatsen aan met vaarzen. Begin jaren '70 onderzocht Weeks de resultaten van zijn 200 koeien die tussen 1950 en 1970 waren geboren en het bleek dat maar liefst 130 nog in leven waren. Van de 200 koeien waren 125 ingeschreven, met gemiddeld 85,8 punten en waarvan 28 excellent. De koeien van Weeks hadden een goede balans tussen melk en kracht, waardoor een bedrijf als Paclamar er koeien kocht. De Weeks-koeien werden geroemd om hun breedte, zowel in de voorhand als in de achterhand en waren groot en uiterst solide. Ze hadden ook sterke koten en goede benen

en klauwen, zodat bekappen niet nodig was. Naar verluidt bekapte Weeks zijn koeien door zijn fokprogramma. De melkproductie van de Skyway-koeien was tweemaal zo hoog als het gemiddelde in Vermont en de koeien werden ook oud, er werd nauwelijks vee voor de slacht afgevoerd. De Skyway-veestapel werd in 1976 verkocht.

Bill Weeks' zoon Tom met de krat waarin Bill dekstieren vanuit heel Amerika per trein naar zijn Skyway-stal liet vervoeren.

Arlinda-fokker Wally Lindskoog

Aanvankelijk had Wally Lindskoog, eigenaar van het Arlinda-bedrijf in Californië, veel vertrouwen in het gangbare fokkerijadvies. Namelijk de beste bloedlijnen intensiveren, totdat het puur en homozygoot werd voor de gewenste kenmerken. „Na de derde generatie was ik bijna bankroet, omdat ik zowel melk als type verloor. Er was maar één remedie en dat was de adviezen negeren en een totaal andere stier gebruiken. Ik kocht een RRS-geanalyseerde stier, die heel goed werk deed. Hij bracht wat mijn veestapel nodig had.” „Het gangbare advies vergat te vertellen dat een goede productie een wankel evenwicht is tussen een sterke wil om melk te geven en de kracht om het vol te houden. Ik had een steeds grotere wil om te produceren in mijn veestapel gebracht en de koeien waren de kracht verloren. Ik kon het aan de kalveren al zien. Ze oogden niet vitaal, hoesten veel en er was ook veel sterfte”, aldus Lindskoog. „Ik beschouwde Bill Weeks als een genie. Hij was de enige die zo diep dacht dat hij uitvond dat alle kenmerken samenkwamen in één lichaamsstructuur en hoe ze zich tot elkaar verhouden. Hij is uit de bedrijfsinspectie gezet omdat hij dingen zag, die anderen niet zagen. Hij was verreweg de slimste van het stel. Ik wil aAa dan ook alle krediet geven.” In 1993 had Arlinda het hoogste lactatiegemiddelde van de bedrijven van die omvang in Amerika. Geen enkel vrouwelijk dier was aangekocht en meer dan 75 procent was een dochter van Arlinda-stieren, die met behulp van aAa als kalf al waren gekozen om bedrijfsstier te worden. Lindskoog: „Als ik alle hulpmiddelen op zou moeten geven, behalve één,

dan zou ik aAa van Bill Weeks houden. Het heeft meer voor ons gedaan dan wat ook, omdat het naar de oorsprong van de zwakheden van een dier kijkt, meer dan de mate waarin ze voorkomen.”

Wally Lindskoog (geheel links) heeft naar eigen zeggen veel te danken aan het aAa-systeem van Bill Weeks (geheel rechts).